

บ้านป่าคาสุขใจ

หมู่ที่ 5 ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการอนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นเมืองในชุมชน

ชุมชน บ้านป่าคาสุขใจ มีชนเผ่า 2 เผ่า คือ ชนเผ่าอาข่า บ้านป่าคาสุขใจและชนเผ่ามูเซอ หรือลาหู่แดง บ้านจะบูนี จากการศึกษาดูประวัติศาสตร์การก่อตั้งชุมชน ทำให้ทราบว่ากลุ่มชนเผ่าแรกที่เข้ามาอาศัยอยู่คือกลุ่มชนเผ่ามูเซอ (ลาหู่แดง) บ้านจะบูนี

พันธุ์พืชพื้นเมืองที่มีการอนุรักษ์ในชุมชน

พันธุ์ ชาวเจ้าที่นิยมปลูกเป็นข้าวไร่ 2 ถึง 3 พันธุ์ เช่น พันธุ์เมียวซือแซะ และ พันธุ์ข้าวเจ้าสำหรับปลูกเป็นนา เช่น พันธุ์อุ้มชะ เป็นต้น การ ได้มาของพันธุ์ข้าวพันธุ์ต่างๆ จะมีวิวัฒนาการได้มาด้วยการแลกเปลี่ยน พันธุ์ข้าวซึ่งเรียนรู้ ระหว่างกับภายในชุมชน และระหว่างหมู่บ้านอื่น ของ ชนเผ่าอาข่าด้วยกัน ทั้งในและนอกประเทศ หรือระหว่างชุมชนต่างชนเผ่า เมื่อได้มาแล้วจะทดลองปลูก และนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น การคัดเลือกขณะข้าวออกรวงเต็มที่แล้ว เป็นต้น โดยพัฒนาการดังกล่าว พันธุ์ข้าวจึงไม่ปรากฏเฉพาะชุมชนใดชุมชนหนึ่ง แต่จะแพร่กระจายไปตามที่บุคคลในชนเผ่าที่จะนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อคงเอกลักษณ์ตามวิถีชีวิตของชุมชนสภาพพื้นที่ และความต้องการหรือความนิยมชมชอบของครอบครัวผู้ปลูกข้าว

ประวัติบ้านป่าคาสุขใจ

ประมาณ ปี 2520 นายอาเพียว หม้อแลกู่ ได้พาชาวบ้านจำนวน 38 ครัวเรือน อพยพมาจาก “หัวแม่คำ” มาตั้งบ้านเรือนอยู่ในบริเวณที่ตั้งของหมู่บ้านในปัจจุบัน แต่ในอดีตบริเวณนี้เป็นทุ่งหญ้าคาทั้งสิ้น จึงเป็นสาเหตุให้ชาวบ้านตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านป่าคา” ชาวจีนในแถบนี้จะรู้จักบ้านป่าคานาม ชื่อ “เหม่าเช่าหลิ่ง” ในปี 2528 มีมูลนิธิพัฒนาชุมชนในเขตภูเขาได้เข้ามา เพื่อสนับสนุน ในเรื่องการศึกษา และอาชีพให้กับชาวบ้านโดยมีครู เข้ามาสอนหนังสือ ตอนแรกเข้ามาประมาณ 3-4 คน นำโดย ครูแดง (เต๋อใจ ดีเทศน์) ครูจู่ (จุฑามาศ ราชประสิทธิ์) มีนายชลลล เบี้ยะผะ เป็นชาวลีซู เป็นครูและแปลภาษาเพราะชาวบ้านป่าคาอีกบ้านหนึ่ง ครูแดงเลยใช้ชื่อกรรมการของมูลนิธิ ใช้ตามหลังบ้านป่าคา จึงได้ชื่อว่าหมู่บ้าน ป่าคาสุขใจ นับตั้งแต่นั้นมา ประมาณ ปี 2533 หมู่บ้านป่าคาสุขใจก็ได้กลายเป็นหมู่บ้านทางการโยมมีนายชลลล เบี้ยะผะ เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกของหมู่บ้าน ตั้งแต่ตั้งหมู่บ้านมาได้เปลี่ยนผู้ใหญ่บ้านมาแล้ว 4 คน คือ

1. นายชลลล เบี้ยะผะ
2. นางกาญจนา จันท์หอมสกุล
3. นายหล่อป่อง อายีกู๋
4. นายล่อแอ อายีกู๋

บ้านป่าคาสุขใจ เป็นหมู่บ้านของชนเผ่าอาข่า ปัจจุบันมีประชากรทั้งสิ้น 882 คน มี ครัวเรือนทั้งสิ้น 123 ครัวเรือน หมู่บ้านตั้งอยู่ห่างออกไปทางทิศใต้จากบ้านสันติคีรีประมาณ 4 กิโลเมตร ในช่วงระยะเวลาสิบปีมานี้ หมู่บ้านได้ขยายตัวตามการเพิ่มของประชากรและความแตกต่างทางความเชื่อ ศาสนา คือ ในช่วงสิบปีให้หลังมีการแพร่กระจายของศาสนาคริสต์ในชุมชนและมีผู้หันเหไป นับถือศาสนาคริสต์หลายครัวเรือน ชุมชนบ้านป่าคาสุขใจจึง

มีความแตกต่างทางความเชื่อ ศาสนาด้วย

บ้าน ป่าคาสุขใจจะถูกโอบล้อมด้วยผืนป่าทั้งที่เป็นป่าพิธีกรรมที่กินพื้นที่หลาย ลิบไร่ บวกกับพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไว้เพื่อการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันอีกกว่าพัน ไร่ ตรงปากทางเข้าหมู่บ้านจะมีประตูผี (ล่อช่อง) หนึ่งจุด และจะมีที่ย้ายบ้านอีกหนึ่งจุด ซึ่งตามความเชื่อของชาติพันธุ์อาข่าเชื่อว่า พื้นที่แห่งนี้จะเป็นที่อยู่อาศัยของผีหมู่บ้าน เวลาที่ใครเข้าออกหมู่บ้าน ในอดีตนิยมเดินลอดประตูผีทั้ง 2 แห่งนี้ เพื่อเป็นทั้งสิ่งชั่วร้ายต่างๆ ก่อนเข้าสู่หมู่บ้าน ชาติพันธุ์อาข่าจึงมีการบูรณะและพิธีบวงสรวงพื้นที่ป่าแห่งนี้ปีละ 1 ครั้ง โดยต้องมีสมาชิกจากครัวเรือนละอย่างน้อย 1 คนขึ้นไปและพื้นที่ป่าแห่งนี้ห้ามผู้ใดเข้าไปแตะต้องหรือตัดไม้เพื่อประโยชน์ใดๆทั้งสิ้น หลังจากที่ชุมชนเปิดรับวัฒนธรรมต่างแดน และมีการตัดถนนเดินรถเข้ามาในชุมชนจึงมีถนนอีกเส้นที่แยกออกจากประตูดั้งเดิม 1 เส้นที่ใหญ่กว่า กว้างกว่า บทบาทของประตูผีในปัจจุบันจึงได้ลดลงและผิดจากสังคมวัฒนธรรมดั้งเดิมอย่างสิ้นเชิง แต่ประตูผีหรือล่อช่องก็ยังเป็นส่วนประกอบหลักของการสร้างชุมชนและความเป็น อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์อาข่า โดยทั่วไป บ้านป่าคาสุขใจก็เช่นเดียวกัน

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับพื้นที่ บ้านพนาสวรรค์/บ้านตงจาไส

ทิศตะวันออก ติดต่อกับพื้นที่ บ้านจะบูนลี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับพื้นที่ บ้านหล่อโย

ทิศใต้ ติดต่อกับพื้นที่ บ้านกิ้วสะไต การจัดการทรัพยากรป่าตามภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำหรับ เขตป่าของบ้านป่าคาสุขใจจะแบ่งออกเป็น โครงใหญ่ คือ ป่าพิธีกรรม ที่เป็นป่าหวงห้ามให้เข้าไปตัดไม้ บริเวณนั้นเป็นอันขาด ส่วนบริเวณนอกเหนือจากนั้น ตัดไม้แต่ต้องขออนุญาตกรรมการก่อน ซึ่ง ป่าหวงห้ามนั้นจะมีอยู่ 4 ที่ คือ (1) ประตูผี (2) ป่าช้า (3) บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ และ (4) ป่าพิธีกรรม ซึ่งโดยวิธีปฏิบัติดังกล่าวได้มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ทรัพยากรป่าคือ

1. ประตูผี สำหรับประตูผีนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกับการตั้งหมู่บ้านและมีความ เกี่ยวข้องกับป่า วิถีชีวิตของหมู่บ้านโดย จะมีอยู่ 3 ประตู คือ

1.1 ประตูใหญ่ (ล่อช่องมา) คือ ประตูพอ ที่เป็นการสร้างประตูบริเวณที่มีน้ำและป่าที่อุดมสมบูรณ์ เพื่อเอาไว้ทำพิธีกรรมในหมู่บ้าน เช่น หากไม่สบายก็ไปทำพิธีที่ประตูพอเพื่อให้หายในรัศมี 10-20 เมตร ของบริเวณนี้ ห้ามมีการตัดต้นไม้เป็นอันขาด แต่สามารถใช้น้ำได้ ทำให้ป่าบริเวณนี้ จะมีความอุดมสมบูรณ์ และต้นไม้จะขึ้นเร็ว รวมทั้งเป็นสถานที่ เลี้ยงผีในหมู่บ้านเพื่อให้ผีดูแลคนในหมู่บ้าน หากใครเข้าไปตัดไม้ จะต้องเสียผีโดย ต้องเสียหมู 1 ตัว และเหล้า 2 ขวด ชาวบ้านทั้งหมู่บ้านต้องหยุดทำงานในวันนั้น เพราะหากไม่เลี้ยงจะเกิดสิ่งไม่ดีขึ้นกับชาวบ้าน ดังนั้นป่าบริเวณ นี้จะเป็น ป่าที่อุดมสมบูรณ์

1.2 ประตูเล็ก (ล่อช่องยา) เป็นประตูที่สร้างขึ้นบริเวณทางเข้าหมู่บ้าน เพื่อเป็นสถานที่เข้าออกของคนที่น่าเชื่อถือศาสนาพุทธที่จะมีการ ทำพิธีภายในหมู่บ้านหรือ คนในหมู่บ้านจะออกไปทำพิธีข้างนอก เช่น การแต่งงาน ที่มีแขกเข้ามาต้องเข้าทางประตูเล็ก และหากมีการตาย ก็จะต้อง นำออกไปทางประตูเล็กเพื่อนำไปป่าช้า ซึ่งในบริเวณประตูเล็กนี้ก็มีการห้ามตัดไม้ในรัศมี 10-20 เมตร เช่นเดียวกัน ซึ่งทำให้บริเวณนี้จะค่อนข้างรก แต่บางที่หากใกล้ถนน ต้นไม้ก็จะไม่มาก แต่ถ้าทางเข้าไม่มีถนนที่รุดผ่าน จะเป็นป่าที่หนาแน่น เช่นเดียวกับประตูใหญ่แต่ว่าจะไม่มีน้ำ

เท่านั้นเอง

1.3 ประตุไต้ผี (หล่อข่อเปี้ยะ) เป็นประตุที่อยู่ทางหลังหมู่บ้าน เพราะเป็นประตุที่เอาไต้ผีในหมู่บ้านให้ ออกจากหมู่บ้าน โดยชาวบ้านจะยิงปืน ตะโกน และใช้มีดไล่ให้ร้องไปตามหมู่บ้านและมีการถือขนมไปด้วย เพื่อให้ เด็กกินเวลาไต้ผีออกทางประตุไต้ผีเสร็จ ก็นำขนมมารวมกันที่บ้านหมอผี เพื่อให้เด็กได้กิน ซึ่งบริเวณนี้ก็ห้ามตัดไม้ เช่นเดียวกับประตุทุกประตุ

2. ป่าช้า ในความเชื่อของชาวอาข่า นั้น ป่าช้าที่อยู่ของผีทั้งหลายห้ามคนเข้าไปยุ่งเกี่ยว ซึ่งอาข่านั้นจะฝังศพ โดยการตั้งไม้บริเวณหมู่บ้าน ที่ไม่ใช่ป่าพิธีกรรม แม้กระทั่งป่าช้าก็ต้องตัดไม้ทำโลงศพ ซึ่งโลงศพนั้นจะไม่มีการซื้อ เพราะจะต้องทำขึ้นเอง เมื่อมีคนตายขึ้นคนแรกของหมู่บ้าน ผู้นำก็จะไปหาบริเวณที่เป็นป่าเพื่อทำเป็นป่าช้าโดยจะ ยึดเอาภูเขา 1 ลูก เป็นป่าช้า ห้ามคนใดตัดไม้ในภูเขาลูกนั้นเป็นอันขาด และหากใครเข้าไปตัดหรือไปปลงเฌนก็ จะต้องเสียผี โดยการเสียหมู 1 ตัวและเหล้า 2 ขวด เพื่อขอขมา ซึ่งป่าช้าจะเป็นป่าที่คนไม่ค่อยเข้าไปเพราะว่าเป็น สถานที่ที่อยู่ของผี ทำให้ภูเขาลูกนั้นจะเป็นป่าที่รกและหนาแน่นด้วยต้นไม้

3. บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ เป็นสถานที่ที่ชาวอาข่าให้ความสำคัญ และต้องดูแลเป็นพิเศษเพราะว่าบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ เกี่ยวข้องกับการทำไร่ทำสวน ทำมาหากินและรวมทั้งเป็นสถานที่ที่ต้องเอาน้ำไปทำพิธีต่างๆ ในหมู่บ้าน ในการเลือก บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์นั้น ต้องเป็นสถานที่ที่มีน้ำพุขึ้นเองตามธรรมชาติ ไม่มีน้ำที่อื่นไหลเข้ามาได้ ป่าต้องอุดมสมบูรณ์ และที่สำคัญบ่อน้ำต้องห้ามไม่ให้แห้งเป็นอันเด็ดขาด เพราะว่ามีน้ำในบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ หากมีน้ำไหล ก็เปรียบเหมือนหมู่บ้าน จะมีน้ำดี ฝนดี ปลูกข้าวได้ดี พืชพันธุ์ดี ดังนั้น บริเวณบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ก็ห้ามมิให้ใครมาตัดไม้บริเวณนี้ และจะมีการทำ พิธีบริเวณนี้ของเดือนเมษายน ก่อนการเข้าสู่การปลูกพืช โดยใช้ ไก่ 2 ตัว เป็นเครื่องทำพิธีบริเวณนี้ก็จะร่มรื่นและมี น้ำไหลออกตลอดปี

4. ป่าพิธีกรรม เป็นป่าที่เกิดขึ้นพร้อมกับการตั้งหมู่บ้าน เช่นกัน เพราะว่า พี่น้องอาข่า เชื่อว่า หากต้นไม้ดี เราก็จะอยู่ดีกินดีด้วย จึงมีการหาป่าพิธีกรรม เพื่อเป็นการมัดมือหรือการทำขวัญให้ต้นไม้ เพื่อให้ต้นไม้บริเวณนั้น จะต้องเลือกที่มีป่าอุดมสมบูรณ์และมีน้ำ เพื่อจะได้ทำ ให้ป่าบริเวณนั้น เติบโตเร็ว และให้มีน้ำตลอดปี เพราะ สามารถนำไปใช้ได้ เฉพาะน้ำแต่ห้ามตัดไม้ทุกชนิด โดยจะมีต้นไม้ 1 ต้น ที่เอาไต้ทำพิธีโดยใช้ไก่ 2 ตัว หมู 1 ตัว เป็นเครื่องทำพิธี โดยทำทุกปี เดือนเมษายน สำหรับพิธีกรรมความเชื่อที่เกี่ยวกับป่าของชาวอาข่า นั้น จะเป็น พิธีกรรม หรือสถานที่ทุกที่ล้วนให้ความสำคัญกับป่าทุกที่ เพราะชาวอาข่ามีความเป็นอยู่ที่มีความเชื่อว่า ถ้าไม่มีป่า ชาวอาข่าก็อยู่ไม่ได้ ถ้ามีป่าอุดมสมบูรณ์เราก็อยู่ได้ด้วยเหมือนกัน ชีวิตของชาวอาข่าให้ความสำคัญกับป่าพอกๆ กับ ชีวิต เพราะความเชื่อ และพิธีกรรมล้วนเกี่ยวข้องกับป่าทั้งสิ้น และยังคงดำรงรักษาวิถีชีวิตมาจนถึงปัจจุบันไม่ว่าจะย้าย ไปที่ใด ก็ยังคงมีการสอน ลูกหลาน ถึงสถานที่และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับป่าเหล่านี้

คณะกรรมการหมู่บ้านป่าคาสุขใจ หมู่ที่ 5 ประกอบด้วย

นายล่อแอ่ อายี่กู๋ ผู้ใหญ่บ้าน

นายอาเบ ย่าผ่า ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

นายจะอ้อย จะแบะ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

นายอาซื่อ แยกเววกู๋ ส.อบต.

นางสาวอมรรรัตน์ รัตนาศัย ส.อบต.

ภูมิศาสตร์ชุมชน (ลักษณะที่ตั้ง)

บ้าน จะบุลีมีภูมิศาสตร์เป็นภูเขาสูง อยู่ห่างจากระดับน้ำทะเล 700 เมตร มีป่าไม้ ต้นน้ำ ลำธารทำให้ อากาศดี เย็นสบายตลอดปี ประกอบด้วยพันธุ์ไม้ต่างๆ เช่น ต้นก่อ ต้นจำปา ต้นไทร และป่าไผ่จำนวนมาก รวมทั้ง ต้นไม้ใหญ่ต่างๆ บ้านจะบุลีมีพื้นที่อยู่ในตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มีอาณาเขตติดกับ บ้านป่าคาสุขใจ (ห่างกัน 4 กิโลเมตร) บ้านพนาสวรรค์ บ้านอาแบ และมีเส้นทางลัด ลงสู่อำเภอแม่จันผ่านบ้านเล่าผู้ ไปงป่าแหม เส้นทางเข้าหมู่บ้านจากหน้า รร.บ้านสันติคีรีเป็นระยะทางประมาณ 7 กิโลเมตร เป็นทางซีเมนต์ 3 กิโลเมตร และทางลูกรังประมาณ 4 กิโลเมตร คิครยะเวลาการเดินทางจากหมู่บ้านมาถึงดอยแม่สลองประมาณ 2 ชั่วโมง

ศาสนากายในชุมชน

นับถือผีบรรพบุรุษและ “อ้อซา” กิจกรรมทางศาสนาคล้ายคลึงศาสนาพุทธ

การจัดการทรัพยากรป่าตามภูมิปัญญาท้องถิ่น

1. ประเพณี แซะก่อแฉ เป็นประเพณีก่อทรายล้างบาป ในช่วงการแผ้วถางไร่ ประมาณเดือนเมษายน โดย ชาวลาหู่เชื่อว่าในการแผ้วถางไร่ ในแต่ละครั้งนั้น จะทำให้ต้นไม้ต้นหญ้าหรือสัตว์ในไร่ตาย จึงต้องทำบุญให้ ไม่เช่นนั้นการทำกรเกษตรในไร่จะไม่ได้รับผลผลิตที่ดี โดยในการแผ้วถางไร่ แห่งใหม่นั้นชาวลาหู่จะที่ตั้งของไร่ว่ามี ต้นใหญ่ใหม่ มีผลไม้อยู่ในไร่มากก็เปล่านั้นเพราะผลไม้เป็นแหล่งอาหารของทั้งสัตว์ป่าและคน รวมทั้งเป็นของเจ้าป่า เจ้าเขา ถ้ามีผลไม้หรือต้นไม้ใหญ่อยู่ในไร่มากจะไม่ทำไร่ตรงนั้น ถ้าทำก็จะได้ผลดีต้องย้ายไปทำที่ใหม่ ในปัจจุบัน ชาวลาหู่บ้านจะบุลีไม่ได้มี การแผ้วถางไร่ใหม่แล้ว เนื่องจากมีการห้ามการแผ้วถางไร่ใหม่ ซึ่งตกลงกันในชุมชน และ ส่วนหนึ่งมาจากพฤติกรรมของชาวบ้านลาหู่ด้วยที่ผลิตไว้ เพื่อบริโภคเท่านั้นรวมทั้งจำนวนครัวเรือนมีน้อย ที่ดินทำ กินที่มีอยู่จึงเพียงพอต่อการผลิต

2. ประเพณี มอเหล่ว เป็นประเพณีบวชป่าของชาวลาหู่ ซึ่งไม่ได้ทำทุกปี จะทำสลับกับประเพณี สาลา เตตาเว (พิธีสร้างศาลาถวายเจ้าป่าเจ้าเขา) โดยจะทำในช่วงประมาณเดือนมิถุนายนช่วงที่ข้าวโพดเริ่มออกฝัก พิธี บวชป่าจะทำในป่าชาวบ้านเรียกว่า “มอเหล่อ” ซึ่งแปลว่า ดอยที่ใช้บวชป่า ซึ่งหมอผีและผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านจะ เลือกป่าบริเวณที่สูงๆ ดูแล้วเป็นป่าที่สะอาด คนทั่วไปเข้าไปยาก เพราะเชื่อว่าบริเวณนี้เป็นที่อยู่ของเจ้าป่าเขา ทั้งหมด ในบริเวณหมู่บ้าน เหตุที่ต้องเป็นพื้นที่ที่คนเข้าไปยากนั้นเพราะถ้าเป็นป่าทั่วไปคนจะเข้าไปล่าสัตว์ เก็บ ของป่า ทำให้รบกวนป่าเจ้าป่าเจ้าเขา รวมทั้งเข้าไปถ้ำหรือปัสสาวะที่อยู่ของเจ้าที่ทางด้วย โดยในการทอพิธีจะนำ พิษพันธุ์ ผลไม้ หมู ไก่ ข้าวสาร ฯลฯ ไปถวาย เมื่อหมอผีทำพิธีเสร็จแล้วก็จะนำ “เหล่ว” (ไม้ไผ่ที่สานเป็นตาราง) ไปผูกไว้กับต้นไม้และนำธงสีต่างๆ ปักไว้ที่โคนต้น ให้รู้ว่าป่าบริเวณนี้ห้ามตัดโดยเด็ดขาด ส่วนใหญ่แล้วจะมีเนื้อที่ ประมาณ 2-4 ไร่ ป่าบริเวณนี้ยังใช้ทำพิธีกรรมอื่นๆ อีกด้วย เช่น เลี้ยงผีป่า เวลามิคนไม่สบาย เจ็บไข้ได้ป่วยเป็นต้น

3. พิธีกรรมการคั้ดต้นไม้ใหญ่ เป็นพิธีกรรมในการจะตัดต้นไม้ใหญ่ของชาวลาหู่ เนื่องจากเชื่อว่า ต้นไม้ทุก ต้นมีเทวดารักษาอยู่ โดยเฉพาะกับต้นไทร คนที่จะตัดต้นไทร ต้องนำยาเส้น ข้าวสาร ใบไม้ ใส่ไว้ในไม้ผ่าซีกมา บวงสรวง กล่าวคำขอตัดแล้ววางของบวงสรวงไว้ 1 คืน พอรุ่งเช้ากลับมาถ้าของบวงสรวงยังอยู่ที่ตัดไม่ได้ แต่ถ้าของ บวงสรวงหายไปจะตัดต้นไม้ต้นนั้นไม่ได้

4. พิธีกรรมการฝังศพ เป็นพิธีกรรมการจัดการกับศพของคนตายของชาวลาหู่ทั่วไป โดย ส่วนมากถ้ามีคน

ตายจะทำพิธีในหมู่บ้าน 1 วัน แล้วนำศพไปฝังในป่า เรียกป่าบริเวณนั้นว่า “ซอคูคอ” (ดอยฝังคน) ซึ่งป่าบริเวณนั้น จะห้ามตัดโดยเด็ดขาด เพราะเชื่อว่าผีเทวดารวมทั้งวิญญาณของคนตายต่างๆ สิ่งสถิตอยู่

อาชีพของคนในชุมชน

- ทำไร่ต่างๆ เช่น ไร่ข้าว, ข้าวโพด, มันสำปะหลัง, ถั่วลิสง, พริก, มะเขือ, บวบ, ถั่วฝักยาว พักทอง ไร่ชิง
- รับจ้างทำงานต่างๆ เช่น ปลุกข้าว, เกี้ยวข้าว, เก็บเชอร์รี่, ถอนหญ้า, ทำไร่
- หาของป่าตามฤดูกาล เช่น เห็ด หน่อไม้ หนอนไม้ไผ่ น้ำผึ้ง ลูกก้อ แผลง จักจั่นหรือจิ้งก่อง เป็นต้น
- ปลุกข้าว พันธุ์ข้าวเจ้าที่นิยมปลูกเป็นข้าวไร่ 2 ถึง 3 พันธุ์ เช่น พันธุ์เมียวซือแซะ และพันธุ์ข้าวเจ้าสำหรับ

ปลุกเป็นมา เช่น พันธุ์ อู๋ชะ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญา ต่างๆ เช่น จักสาน ทำไม้กวาด สานเสื่อ เย็บผ้า หายาสมุนไพร หมอตำแย ตีมีด ทำหน้าไม้การ เล่นดนตรีซันเผ่า เช่น แคนลาหู่ ซึ่ง ขลุ่ยแบบไม่มีลิ้น และไปไม้ เป็นเพลงซันเผ่า เป็นต้น

สำรวจชุมชนบ้านป่าคาสุขใจ

พืชที่ปลูกอยู่ในชุมชนบ้านป่าคาสใจ

หม่าซื่อนีอมา (ถั่วเมล็ดใหญ่)

นึ่งเตอะพ (ถั่วแก)

ข้าวไร่ (คาแซะ)

ถั่วเขียวเมล็ดแดง

ข้าวโพด